

2. Si vols la pau, busca la veritat

Amb la citació del salm 33 – "Qui és l'home que estima la vida i desitja veure dies feliços? Guarda't la llengua de mal, que no diguin res de fals els teus llavis; decanta't del mal i fes el bé, busca la pau i segueix-la" (Sl 33,13-15) – sant Benet ens vol fer comprendre que la recerca constant i fidel de la pau té com dos pulmons: el del desig d'una vida feliç i el de la recerca de la veritat.

Tothom reconeix fàcilment que desitja una vida feliç, però no sempre es comprèn que aquest mig pulmó no respira bé si el de la recerca de la veritat no funciona o es deixa inactiu. Seria com respirar sense aire, sense acceptar que tenim necessitat de l'aire fora de nosaltres per poder respirar. Sant Benet ens fa comprendre que per respirar la vida i la joia, i si es vol respirar la pau, hem d'acceptar de respirar la veritat.

Què vol dir això?

En totes les situacions personals i comunitàries en què s'ha perdut la joia i la pau, i fins i tot la vida en Crist, m'adono que el veritable problema és sempre el fet que s'ha perdut el contacte amb la veritat, l'amor a la veritat, el reconeixement de la veritat.

Mirem de comprendre-ho. De quina veritat parlem? Per què perdem el contacte amb ella?

És important comprendre això sobretot per no perdre la veritable pau. L'experiència ens ensenya que sovint, quan es perd la pau, no és a causa sobretot del fet que s'hagi perdut l'amor, sinó del fet que s'hagi perdut la veritat, la veritat sobre Déu, sobre els altres i sobre un mateix.

La serp, en efecte, va malmetre la relació d'amor entre l'home i Déu a partir de l'engany, emprant la mentida, corrompent la veritat entre Déu i Adam i Eva:

«La serp era el més astut de tots els animals que el Senyor-Déu havia fet. Preguntà, doncs, a la dona: "Així, Déu us ha dit que no mengeu dels fruits de cap arbre del jardí?" La dona va respondre a la serp: "Podem menjar dels fruits de tots els arbres del jardí, però dels fruits de l'arbre que hi ha al mig del jardí, Déu ha dit que no en mengem ni els toquem, perquè moriríem." La serp li va replicar: "No, no morireu pas! Déu sap que, si un dia en mengeu, se us obriran els ulls i sereu com déus: coneixereu el bé i el mal".» (Gn 3,1-5)

La mateixa Eva, després del pecat, ho reconeixrà: "La serp m'ha enganyat" (Gn 3,13).

Ens adonem doncs que l'advertència que la Regla manlleva del salm 33 – "Guarda't la llengua del mal, que no diguin res de fals els teus llavis" – té arrels profundes, o, més aviat, ens demana d'anar a les arrels d'allò que destrueix en nosaltres i entre nosaltres la unitat i la pau. Ens recorda que d'una manera o altra sempre pot

passar que ens deixem enganyar per la serp que des del principi vol destruir la comunió amb Déu i la comunió entre nosaltres insinuant l'engany, fent-nos transmissors de mentida els uns envers els altres. Quan Eva ofereix el fruit prohibit a Adam, ho fa transmetent-li la mentida sobre Déu i sobre ells mateixos que ha acollit de la serp.

De llavors ençà la humanitat ha perdut la pau, perquè la mentida destrueix l'amor fratern. També Caïn va matar el seu germà Abel perquè s'havia deixat posseir pel pensament enganyós que Déu no l'estimava com estimava Abel. La gelosia entre germans i germanes és sempre el fruit d'una mentida que ens remet a la primera mentida dita per la serp a Eva i que podríem expressar així: "Déu no us estima de debò. Déu no vol que sigueu com ell. Déu té gelosia de vosaltres. Déu té secrets que vol guardar només per a ell tot sol, per dominar-vos." En poques paraules, la gran mentida de la serp als primers pares és: "Déu no és Pare!" I d'aquesta mentida fontal en neix necessàriament una altra: "Nosaltres no som germans i germanes!".

Però si per aconseguir la pau en la comunió fraterna cal escollir la veritat, llavors és important comprendre què és la veritat. Quan Pilat fa a Jesús la seva famosa pregunta, sense esperar resposta, "I què és la veritat?" (Jn 18,38), no s'adona que Jesús ja li havia contestat.

«Pilat li digué: "Per tant, tu ets rei?" Jesús respongué: "Tu ho dius: jo sóc rei. Per això he nascut i per això he vingut al món: per donar testimoni de la veritat. Tots els qui són de la veritat escolten la meua veu." Li diu Pilat: "I què és la veritat?"» (Jn 18,37-38)

Pilat no comprèn, o no vol comprendre, que la veritat la hi diu Jesús, que la veritat ara és Crist, el Verb de Déu encarnat que ens parla. La Paraula de Crist és ara per nosaltres i per tothom la veritat total, la veritat de tot i de tots. Jesús diu que ha vingut al món precisament per a això, per "donar testimoni de la veritat". En ell i a través d'ell, la infinita veritat de Déu amb tota la veritat sobre l'home ens és oferta, se'ns presenta a nosaltres, sota la forma del testimoniatge.

Què vol dir això? Que acollim la veritat només si creiem en el testimoni de Jesús. I què vol dir creure en un testimoni? Vol dir tenir confiança que allò que el testimoni ens diu és veritat. La veritat és una qüestió de confiança en Jesucrist, una qüestió de fe en ell. Pilat no acull la veritat perquè no acull Jesús i la seva paraula amb confiança. Continua dubtant d'ell. Tenia por que allò que Jesús li deia fos veritat, però no el va voler escoltar a ell més que els crits de la turba dels jueus que proferia mentides sobre ell i en demanava la crucifixió.

Deixem estar Pilat, que era un pagà, i pensem en nosaltres mateixos. Ens podem preguntar: estem convençuts de debò que la veritat per nosaltres és el que ens diu Jesús i el seu testimoniatge sobre el Pare? I si és que sí, escoltem Jesús de debò, escoltem de debò l'Evangeli, per acollir la veritat i viure en ella?

Semblen preguntes òbvies, donades per sabudes, i, tanmateix, si som honestos, hem d'admetre que no sempre escoltem Jesús amb humilitat i atenció, assedegats de veritat.

Sovint, mirant la nostra vida personal i els problemes de les comunitats, hem d'admetre que estem escoltant altres veus que no són Jesús, que no són l'Evangelí. Escoltem la serp, el diable, això és, "el qui divideix", el temptador que ens atreu o ens atrapa en interessos, en desigs, en passions que no tenen res a veure amb el Regne de Déu que Crist va venir a anunciar-nos i a establir en el món. Sovint ens veiem atrets més pels nostres interessos individuals que pels de Crist, que pels de la comunitat, o que pels de l'Orde i de l'Església.

Aquesta temptació sempre hi ha estat en l'Església, ja entre els primers deixebles de Jesús. Vivien amb ell, el sentien parlar constantment, anunciar l'Evangelí sense cansar-se, i escoltaven les explicacions de l'Evangelí, per exemple de les paràboles, que ell els dedicava especialment. El sentien, però sovint era com si no l'escoltessin, com si no hi paressin atenció. Perquè després d'això continuaven vivint com abans, dominats per les velles temptacions, com si Jesús no els hagués parlat.

També ells necessitaven veure'l morir i ressuscitar, i després viure la Pentecosta, per adonar-se que la Veritat era només la paraula i el testimoniatge de Crist, i que per això calia parar-hi la màxima atenció. El Nou Testament va néixer d'aquesta consciència que va colpir els Apòstols després de la mort, resurrecció i ascensió al cel de Jesús. El do de l'Esperit Sant de Pentecosta va venir a confirmar i segellar aquesta consciència que esdevingué el nucli i la font de tota la tradició de l'Església.